

ရူနာ Abscess

ဆရာခင်ဗျာ

ကျနော် အမျိုးသမီးမှာ ရူနာရောဂါကို ခံစားနေရပါတယ် ဆရာ။ ဟိုးအရင် သူငယ်စဉ် အချိန်မှာလဲ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါတယ် ဆရာ။ ကျနော် သိခြင်တာက အဲဒီရောဂါက ဘယ်လိုအခြေအနေမျိုးမှာ ဖြစ်စေလဲဆိုတာရယ်၊ ဘာကြောင့် ဖြစ်စေတယ် ဆိုတာရယ်၊ ဘယ်လိုကုသပျောက်ကင်းနိုင်သလဲ ဆိုတာလေး ပြောပြပေးပါလား။ နောက်ထပ် အဲဒီရောဂါကို အမြစ်ပြတ်အောင် ကုသလို့ရသလား ဆိုတာရယ်၊ ဘယ်လို ကာကွယ်ရမယ်ဆိုတာရယ်ကိုပါ ရှင်းပြပေးပါ ဆရာခင်ဗျာ။

(ကို) ...

ရူနာရောဂါ ဆိုတာကို အတိအကျ သိချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လူမျိုးများဟာ နာမည်ပေး အလွန် ကောင်းသလို အတော်လဲ လွယ်လွယ် ပေးတပ်ကြတယ်။ တခြားဟာတွေက ပြဿနာ သိပ်မရှိပေမဲ့ ရောဂါ နာမည်က တလွဲရောက်စေတတ်တယ်။ ဝမ်းကိုက်တယ်ပြောတာနဲ့ ဝမ်းချုပ်တယ်ပြောတာကို ထပ်မမေးရင် လွဲရော့ဖို့။

ဒါကြောင့် ရူနာရောဂါ ဆိုတဲ့ အနာအကြောင်းလေး ပြောပြပါဦး။ ဘယ်နေရာမှာလဲ၊ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ၊ ဘယ်ပုံပန်းလဲ၊ (နီ-နာ-ရောင်-ယား)၊ ဘယ်အချိန်-အခါမျိုးမှာ ပိုဆိုးသလဲ- သက်သာသလဲ။ ကြည့်ရတာ အဲ... ကြည့်တော့ မကြည့်ရသေးဘူးပေါ့လေ။ နှင်းရူနာ ဖြစ်ဘို့များသဗျ။ Eczema လို့ခေါ်တာပေါ့။

တဆ

ဆရာခင်ဗျာ

ဆရာပြောသလိုပါဘဲခင်ဗျာ။ ကျနော်က အဲဒီအနာကိုလဲ သေသေချာချာမမြင်ဘူးပါဘူးခင်ဗျာ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျနော် နဲ့ ကျနော် အမျိုးသမီးနဲ့က တနေရာဆီမှာမလိုပါဆရာ။ ကျနော် သူ့ကိုသေသေချာချာမေးကြည့်တော့ ဖြစ်တဲ့နေရာကတော့ လက်မမှာပါဆရာ။ အဲ... ဒါပေမဲ့ အရေပြားပေါ်မှာတော့ ဘာလက္ခဏာမှ မပြဘူးတဲ့ဆရာ။ အတွင်းထဲမှာဘဲ ပူပြီးတော့ ကိုက်နေသလိုဘဲတဲ့ဆရာ။ သူကတော့ ရူနာလို့ပြောလို့ သာကျနော်လဲ ရူနာလိုက်ရတာပါဆရာ။ အစဉ်လေးစားလျက်ပါ ဆရာ။

(ကို) ...

ပိုတောင်ခက်လာတယ်ဗျို့။ “သိုက်စာ ဘာသာပြန်ရသလို” ဖြစ်တော့မှာဘဲ။ ခင်ဗျားလဲ မှန်းသိ၊ ကျွန်တော်လဲ မှန်းကု ဖြစ်ကြပြီပေါ့။ ကဲ ... ဘာဘဲဖြစ်ဖြစ် မှန်းလိုက်ပါမယ်။ အပေါ်ယံမှာ ဘာမှမမြင်ရရင်တော့ “နှင်းရူနာ” မဟုတ်နိုင်တော့ပါ။ “ရူနာ” ရောဂါနာမည်က

ဗမာဆေးပညာအရခေါ်တာဖြစ်နေလို့ ကျွန်တော်ကလည်း တိုင်းရင်းဆေးကို စနစ်တကျ မသိတာမို့ စွယ်စုံကျမ်းကို လှန်ရတယ်။ ဒီလိုဆိုသမျှ။

“ခုနာသည် လက်ချောင်းတွင် ပေါက်လေ့ရှိသည့် အနာတမျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအနာမျိုး ပေါက်လျှင် သတိမမူမိလျှင် လက်ဆစ်များကိုပင် ဖြတ်ပစ်ရတတ်သည်။ ထိုအနာ ဖြစ်ပေါ်သည့် အကြောင်းရင်းမှာ အစဉ်ပွတ်တိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ပြင် (စကြက်တိုကောကပ်)ခေါ် ဗက်တီးရီးယား ကြောင့်လည်း ဖြစ်တတ်သေးသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုအနာမျိုးသည် လက်ချောင်းရှိ တစ်ရှူး (အသားမျှင်) များတွင် သွေးသွားစုရာမှ စတင်ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်။ ထိုသို့ သွေးသွားစုခြင်းကြောင့် လက်ချောင်း၏ အရေပြားသည် တင်းမာပြီး ရောင်လာလေသည်။

ထိုအနာ ဖြစ်ပေါ်စဉ် အလွန်ကိုက်ခဲနာကျင်၍ နောက်မကြာမီ အနာတွင် ပြည်တည်လာတတ်၏။ ကုသပုံနည်းမှာ လက်ချောင်းရောင်လာသည်ကို သိသည်နှင့်တပြိုင်နက် ၂ နာရီခြား တစ်မျှ အဝတ်ပိုင်းကို ရေနွေးတွင်စိမ်၍ ကျပ်ပူ ထိုးပေးရ၏။ အနာဖြစ်နေသော အစိတ်အပိုင်းကို ငြိမ်ငြိမ်ထားရသည်။ (အန်တီဖလိုဂျစ်စတင်)ကိုလည်း အပေါ်မှ အုံပေးရ၏။ အကိုက်အခဲကို (အက်စပီရင်) ဆေးပြားများ မှီဝဲခြင်းဖြင့် သက်သာစေနိုင်သည်။

ရောင်ခါစဉ် လက်ချောင်းသည် ပြောင်၍ နီလာပြီးနောက် တဖြည်းဖြည်း အဝါပုပ်ရောင် ဖြစ်သွားသည်။ ထိုအခြေအနေ၌ အနာတွင်းရှိ ပြည်များကို ခွဲထုတ်ပစ်ရသည်။ အနာခွဲကရိယာများကို အသုံးမပြုမီ ရေနှင့်ပြုတ်၍ ပိုးများကို သေစေရသည်။ ပိုးသတ်မထားသော ကရိယာများဖြင့် မဖောက်ခွဲသင့်ပေ။ ပိုးများကြောင့် အနာတွင် အဆိပ်ဖြစ်စေတတ်သည်။ ခွဲစိတ်သောအခါ၌ အနာကို သင့်ရုံလောက်ခွဲ၍ ပြည်ကိုထုတ်ပြီးလျှင် အနာပေါက်ထဲသို့ ဆေးရည်စိမ်ထားသော ဝှမ်းဖတ်များကို ထည့်ပေးရသည်။ လူနာကိုလည်း (ပင်နီဆီလင်)ဆေး ထိုးပေးလေ့ရှိသည်။”

သိလာပြီဗျာ။ ရိုးရိုးအနာပါဘဲ။

အနာက အတွင်းနက်မှာဖြစ်ရင် တော်တော်နဲ့ မပေါ်ဘူး။ ဥပမာ တင်ပါး၊ ရင်သား။ ဖြစ်တဲ့နေရာ အနီးအနားမှာ အာရုံကြောရှိရင် ပိုနာမယ်။ လက်ချောင်း ခြေချောင်းတွေမှာ နေရာက ကျဉ်းတော့ အာရုံကြောနဲ့ မဝေးဘူး။ ဒါကြောင့် နာတယ်။

ခုနာဆိုတာ ပြည်ရှိလာရင် Abscess ခေါ်ပါတယ်။ ပြည်မတည်ခင် အနာဖြစ်တဲ့နေရာမှာ လက္ခဏာ ၅ ပါး ဖြစ်လာတယ်။ ဖြစ်တဲ့နေရာ (တစ်ရှူး) အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းဟာ နီ-နာ-ရောင်-ပူ ဆိုတာအပြင် သူလုပ်ရမဲ့ အလုပ်ကို မလုပ်နိုင် ဖြစ်လာတယ်။ ဒီအဆင့်မှာ Infection “ရောင်ခြင်း” ဆိုတာသာ ရှိပါသေးတယ်။ ရောဂါနာမည်တွေ အဆုံးမှာ “-itis” ပါရင် ဒါဖြစ်တာလို့ မှတ်ပါလေ။ လျှာနာ၊ မျက်စိနာ၊ အူအတက်ရောင်၊ အသဲရောင် စတာတွေပေါ့။

ဒီအဆင့်မှာ လုပ်ပေးသို့က "ပိုးကိုနိုင်တဲ့ဆေး" တွေ ပေးရမှာပါ။ နောက်မှာ ပိုးဝင်လာတတ်တာမို့ပါ။ ပိုးကိုနိုင်တဲ့ဆေး အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ ပဋိဇီဝဆေးလို့ ဆေးစာကို ခန့်အောင် ပါဠိစာ သုံးထားတာပေါ့။ ဗမာတွေသာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူများတွေလဲ ရှေးကျတဲ့ ဂရိစာကို အတော် သုံးကြတာ။ ဆေးပညာ အထိမ်းအမှတ်ကိုတောင် ဘီစီ ၂၀၀၀ က (ဆူမေရီယန်း) ဘုရား Ningishzida နဲ့ မြွေနှစ်ကောင် Gryphons ကို ခုထိ သုံးကြတယ်။

ပိုးကိုနိုင်တဲ့ ပဋိဇီဝဆေးတွေကို အုပ်စု (၁၃) ခုတောင်ခွဲထားတာ။ အစောဆုံးပေါ်ခဲ့တာက Sulfonamides (ဆာလ်ဖိုနိုမိုက်) အုပ်စုပါ။ အတော်များများလဲ သုံးတတ်ကြတယ်။ Sulfacetamide မျက်စဉ်း၊ Trimethoprim-Sulfamethoxazole ဆိုတာကို Septrin လို့ ပိုသိကြတယ်။

နောက်ပေါ်ကတော့ Cephalosporins (ကက်ဖလိုစပိုရင်) ဖြစ်တယ်။ နောက်ပေါ်ထဲမှာ နောက်ပေါက်တွေရှိတယ်။ မျိုးဆက်တွေ ထပ်ထပ် တိုးလာလို့ အခုဆို မျိုးဆက် လေးခုတောင် ရှိနေပြီ။ ဒီအုပ်စုဆေးတွေက "Cef" နဲ့စတယ်။ ပဋိဇီဝဆေးဆက် Cefadroxil, Cephalexin, Cephaloridine, Cephalothin, Cephapirin, Cefazolin, Cephadrine ဒုတိယမျိုးဆက် Cefaclor, Cefoxitin, Cefprozil, Cefuroxime တတိယမျိုးဆက် Cefdinir, Cefixime, Cefpodoxime, Cefibuten, Ceftriaxone, Cefotaxime စတုတ္ထမျိုးဆက် Cefepime, Cefluprenam, Cefozopran, Cefpirome, Cefquinome တွေပါ။

Tetracyclines (တက်ထရူးဆိုင်ကလင်း) အုပ်စုကိုလဲ လူအတော်များများ သိကြတယ်။ ဆေးတောင့် အနေနဲ့ လာတာများပြီး၊ အရင် BPI ကနေ ထုတ်တော့ အတောင့်အရောင်က နီပြီး၊ အလည်မှာ အပြာရောင် စဉ်းလေး လုပ်ထားတော့ ကိုယ့်ဗမာတွေက "ခါးပတ်ကြားဆေး" လို့ခေါ်ကြတယ်။ အဝါရောင်ကို အပြာပတ်ထားတာက Chloramphenicol ဖြစ်တယ်။ ဒီခါးပတ်ကြားများက စွမ်းသလားမမေးနဲ့၊ ဒါပေမဲ့ မကောင်းတဲ့ အာနီသင်တွေရှိတာမို့ "သတိထားပါ၊ သတိထားပါ" နဲ့ ဆရာဝန်တွေက ခဏခဏ သတိပေးကြတယ်။

အများဆုံးသိကြတာကတော့ (ပနယ်စလင်) တွေပေါ့။ ခုနာအတွက်လဲ သူ့ကိုသုံးတာ များတယ်။ ဒီအုပ်စုဆေးတွေထဲမှာ Amoxicillin, Ampicillin, Cloxacillin အပြင် Penicillin ထိုးဆေး နဲ့ စားဆေးတွေ ပါတယ်။ အနာက ပြည်ရှိရင် Ampicillin နဲ့ Cloxacillin ၂ မျိုးတွဲပေးမှ ပိုကောင်းတယ်။ ဆေးကို နှစ်မျိုးတွဲ တပါတည်း ထုတ်တာလဲရှိတယ်။ Ampiclox ခေါ်တယ်။ အများအားဖြင့် ၂၅၀ အားက ၆ နာရီခြား၊ ၅၀၀ အားက ၁၂ နာရီခြားသောက်ရမယ်။ ၄ ရက် အနည်းဆုံး သောက်မှ ကောင်းတယ်။ မဟုတ်ရင် နောက်ဖြစ်တော့ ဆေးယဉ်သွားမယ်။

အနာဆိုတာ ပြည် တည်လာရင်တော့ ခွဲထုတ်ရမယ်။ ခွဲစိတ်ပညာမှာ "ပြည်ရှိရင်-ခွဲထုတ်" ဆိုတာ ဖော်မြူလာပါ။ ဦးနှောက်၊ ခြေထောက်၊ အသဲ၊ ဘယ်ထဲရှိရှိ ပြည်ကို ထုတ်ရပါမယ်။ "ပြည်ပေါက်-ပျောက်ပြီ"

ဆိုတာ အမှန်ပါ။

ပိုးကိုနိုင်ဆေးတွေအပြင် အနာ-အရောင်ကို သက်သာဆေးလဲ ပေးသင့်တယ်။ Painkillers လို့ ခေါ်တာတွေပေါ့။ အိမ်တိုင်းမှာ ခေါင်းကိုက်၊ ကိုယ်ပူ၊ အနာ-ဒဏ်ရာ မှန်သမျှ ဖြစ်တာနဲ့ အသောက်ခိုင်းတဲ့ ဆေးတွေပေါ့။ “ဆေးကို ပဲလှော် ဝါးသလို စားတယ်” ဆိုပြီး၊ နောက်ပြောင် ပြောကြတာ ရှိတယ်မဟုတ်လား။ ကလေးရှိတဲ့ အိမ်တိုင်း (ပါရာစီတမော) ရှိတယ်။ ခြေဆစ်လက်ဆစ်နာသူများ (အက်စ်ပရင်) ဆောင်ထားကြတယ်။ နဲနဲပိုဆိုးတဲ့ ခါးနာ၊ ဇက်ကျောတက်သူများ (အနာဂျက်ဆင်) စတာမျိုး သုံးကြတယ်။ ဒီဆေးအုပ်စုက အစွမ်းသုံးပါး ထက်တယ်။ အဖျားကျ၊ အနာသက်သာပြီး အရောင် လျော့စေတယ်။

ဆေးတွေ အပြင် တခြားအထောက်အကူ လုပ်ပေးနိုင်တာလေးတွေ ရှိပါသေးတယ်။ အနာမှန်သမျှကို ငြိမ်ငြိမ်ထားပေးရင် အနာကျက် မြန်စေတယ်။ အရိုးကျိုးရင် မလှုပ်နိုင်အောင် ကျပ်စည်း၊ ကျောက်ပတ္တီး စည်းရတယ်မဟုတ်လား။ အနာရှိရင် ငြိမ်ငြိမ်ထား၊ အလုပ်နားပေါ့။ အနာမပေါက်ခင် အပေါ်ကနေ ပိုးသတ်ဆေးရည်တခုခု လိမ်းပေးတာလဲ အကျိုးရှိတယ်။ ဒက်တော၊ အရက်ပြန်၊ အိုင်အိုဒင်း၊ ဆိုတာမျိုး။ အနည်းဆုံးတော့ ရေ-ဆပ်ပြာနဲ့ မကြာမကြာဆေးပေးပါ။

အပူပေးတာဟာ သွေးကို ပိုလျှောက်စေတာမို့ အနာကို မြန်မြန် ပျောက်စေတဲ့သဘော ရှိတယ်။ ရေနွေးအိပ် တင်တာ၊ ရေနွေးပုလင်း ကပ်တာ။ နောက်ပြီး၊ ပရပ်ဆီ လိမ်းတာ၊ ဇာတိပွိုလ်သီး သွေးလိမ်းတာ၊ ကြပ်ထုပ်ထိုး၊ ကြပ်ပူတိုက်တာလဲ ဒီအတွက် ဖြစ်မယ်ထင်တယ်။

နို့စို့အရွယ် (အဇာတသတ်) ရဲ့လက်မှာ ပေါက်တဲ့အနာကို ခူနာလို့ ပြော-ဟောကြတယ်။ သူ့အနာက ပြည်မှည့်နေချိန်မို့ ခမည်းတော် (ဗိမ္ဗိသာရ) မင်းကြီးကနေ ပါးစပ်ထဲမှာ ငုံ့ထားပေးတဲ့အခါ ပြည်ပေါက်ထွက်သွားရတယ်။ မင်းတရားကြီးဟာ သမားတော် ဇီဝကရဲ့ Prescription ဆေးညွှန်းအရ လုပ်တာတော့ ဟုတ်မယ် မထင်ဘူး။ နှစ်နှစ်ကာကာ ချစ်လာရင် “ဆီးဖြူ-ဖန်ခါး ငုံ့ထားသလို” ဆိုပြီး ပြောလေ့ရှိတာကြောင့် နေမှာပါ။ ကိုယ်အပူချိန် အာဇေဆိုတာက ၃၇ ဒီဂရီ ရှိလို့ အပြင်လေထက် ပိုပူမယ်။ ဒါက ပုံမှန်ဆိုရင်သာ ပြောရတာ။ အခုစာရေးနေတုံး ရန်ကုန်မှာ ၃၈ ရှိနေပြီ။ နောက် ရက်တွေ ၄၀၊ ၄၁ ရှိမယ်ဆိုဘဲ။ “ခူနာရှိသူ နေပူ မထွက်စေနဲ့” နော်။ ခေတ်ကာလက မကောင်းသူတွေ မင်းမူနေသဗျ။

မိဘမေတ္တာကို ညွှန်းရင် အထိမိဆုံး ဥပမာရှိခဲ့သလို၊ ဇနီးသည်မှာ ခူနာပေါက်လို့ အဲလို ငုံ့ပေးသူရှိလာရင်တော့ ချစ်မေတ္တာ ပုံပြင်သစ်ကလေးတခု တိုးလာပါမှာပေါ့ဗျာ။